

Nieuwsbrief

Extra uitgave februari 2015

Vereniging Vrienden van de Stads Kern Zwolle - Secretariaat: Postbus 1180, 8001 BD Zwolle
Website: www.vriendenvandestadskernzwolle.nl - E-mail: info@vriendenvandestadskernzwolle.nl

UITNODIGING LEDENBIJEENKOMST

Het bestuur nodigt de leden van de vereniging uit voor een ledenbijeenkomst die op 18 februari a.s. zal plaatsvinden, aanvang 20.00, locatie De Creatieve Coöperatie, Esdoornstraat 3 (8021 WB) Zwolle.

Als u van plan bent de Ledenbijeenkomst bij te wonen dan stellen we het op prijs als we een mailtje van u mogen ontvangen, info@vriendenvandestadskernzwolle.nl
De gesprekstof voor de Ledenbijeenkomst staat voor een belangrijk deel in deze Extra Nieuwsbrief.

Doel ledenbijeenkomst.

Doel van de ledenbijeenkomst: een discussie met de leden over het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid.

Doel en middelen

In de in april 2004 laatstelijk vastgestelde statuten van de vereniging wordt in artikel 2 het doel van vereniging beschreven: Artikel 2.

Het doel van de vereniging is:

- * het bevorderen van het behoud van het architectonisch en stedenbouwkundig karakter van Zwolle, zowel van het als beschermd stadsgezicht aangewezen gedeelte als van het overige gebied van Zwolle, bebouwd of onbebouwd;
- * het behouden van en/of verbeteren van de harmonie tussen oud- en nieuwbouw;
- * het behouden en/of verbeteren van het silhouet van Zwolle;
- * het bevorderen en verbeteren van de planologische indeling van Zwolle, zowel groot- als kleinschalig;
- * het bevorderen en verbeteren van de groenstructuur van Zwolle en de stedelijke parken;
- * het naar voren brengen van de mening van de vereniging;
- * het zo nodig in het kader van het vorenstaande maken van bezwaar en het voeren van procedures.

Hoe maken we als bestuur onze doelstellingen waar?

- a. Door bij te dragen aan de meningsvorming over erfgoed, architectuur en stedenbouw, o.a. door middel van de (mede)organisatie van lezingen en debatten (*lezingen Waanders in de Broeren, debat ruimtelijk kwaliteit/Stadsbouwteam*);
- b. Door het volgen en alert reageren op ontwikkelingen door kennis te nemen van gemeenteraadstukken, beleidsnota's, aanvragen omgevingsvergunningen, in te gaan op signalen van burgers en vervolgens zo nodig in actie te komen door het indienen van zienswijzen, mobiliseren van de publieke opinie: (*actie tegen sloop monumentale boerderij Herfte, actie tegen sloop Ter Pelkwijkpark 9, en eerder acties tegen de sloop van de Tijlpanden en de Van Straatenbank*);
- c. Door het gesprek aan te gaan met ontwikkelaars en architecten over private bouwplannen: (*Herontwikkeling Eekwal, Warenhuis Melkmarkt, Herontwikkeling Diezerstraat 80/Zara, Herontwikkeling Lenderinklocatie*);
- d. Door te reageren en commentaar te leveren op gemeentelijke (beleids)plannen: (*reacties en zienswijzen op bestemmingsplannen, binnenstadsvisie, beeldkwaliteit*);

Kraanbolwerk Fase 1

- e. Door actief op te treden in voor het doel van de Vrienden relevante organen: Klankbordgroepen (*Kraanbolwerk, Herontwikkeling Weezenlanden, Spoorzone, Katwolderplein*); Werkgroepen (*Busbrug*), Commissies (*Adviescommissie gemeentelijke monumenten, Comité van Aanbeveling Grote Kerk*), Architectenselectiecommissies (*Kraanbolwerk fase 1, Kraanbolwerk fase 2, Rodetorenpleinbrug, Havenmeestervoorziening Rodetorenplein*);
- f. Door samen met te werken met verwante organisaties: (*Stichting Stadsherstel, Zwols Architectuur Podium, Zwolse Historische Vereniging, Historisch Centrum Overijssel, Vereniging Heemschut, Menno van Coehoorn (deels samenwerkend in het kader van het Erfgoedplatform)*);
- g. Door waar mogelijk te zoeken naar medestanders en ondersteuning van andere organisaties; door het opbouwen en onderhouden van contacten met belangrijke spelers: gemeente (zowel politiek (College en Raai) als ambtelijk), maatschappelijke organisaties, als ook architecten en ontwikkelaars;
- h. Door relaties te onderhouden met en gebruik te maken van de lokale media: (*Stentor, Weblog Zwolle, RTV Oost, etc.*);
- i. Door de leden van de vereniging en andere geïnteresseerden te informeren door middel van Ledenbijeenkomsten, Nieuwsbrieven en website;
- j. Door voorbeelden te benoemen van verantwoorde bouw, verbouwing of restauratie die een bijdrage leveren aan het unieke historische karakter van Zwolle: het zo mogelijk jaarlijks uitreiken van 'De Pluim' (*2013 Waanders, Waanders in de Broeren, 2010 SWZ, Oude Ambachtschool*).

De nieuwbouw voor het warenhuis aan de Melkmarkt

Mooi of lelijk? Redelijke eisen van welstand.

De eisen die de huidige tijd stelt aan wonen, werken/ondernemen en recreëren in de binnenstad laten zich niet altijd gemakkelijk combineren met de wens het oorspronkelijk karakter van de binnenstad te behouden of te versterken. De stad is nooit af. Het is een voortdurend proces van vernieuwen en aanpassen. Elke periode voegt haar eigen karakteristieken toe aan het stadsbeeld, waarbij hooguit ter discussie staat of een bepaald bouwwerk op die plek mooi of lelijk is, daar wel of niet past.

De vraag naar mooi of lelijk, wel of niet passend is door de gemeente in handen gelegd van de Welstandscommissie. Die adviseert de gemeente over nieuw- en verbouw van een bouwwerk. Dat bouwwerk moet dan in voldoende mate tegemoet komen aan 'redelijke eisen van welstand'. Die eisen hebben betrekking op:

- de relatie tussen vorm, gebruik en constructie
- de relatie tussen bouwwerk en omgeving
- betekenissen van vormen in de sociaal culturele context
- evenwicht tussen helderheid en complexiteit
- schaal en maatverhoudingen
- verantwoord gebruik van materiaal, details, kleur en licht

Een uitspraak over de mate waarin een bouwwerk aan redelijke eisen van welstand voldoet is niet de uitkomst van een wiskundige formule. Het is een in zekere zin een juryoordeel, zoals dat bij een kampioenschap kunstrijden.

Vandaar dat de Vrienden niet zelden een ander oordeel dan de Welstandscommissie hebben en zullen hebben over mooi of lelijk, passend of niet passend.

Veranderend landschap, nieuwe kansen.

Het publieke landschap waarin de Vrienden 60 jaar geleden hun activiteiten begonnen is danig veranderd. Lange tijd hadden de Vrienden min of meer het monopolie op het publieke protest tegen ongewenste ruimtelijke en stedenbouwkundige ontwikkelingen. In de begintijd was het vooral de strijd tegen de toen heersende tijdgeest: oude rommel opruimen en met nieuwe bouwwerken laten zien dat ook Zwolle in de vaart der volkeren is opgenomen.

Inmiddels is Zwolle trots op zijn historische binnenstad waarmee het zich van vele steden onderscheidt en waarmee geld te verdienen valt. Velen, ook van buiten Zwolle komen er graag.

Het publieke landschap telt nu vele groeperingen rond thema's als erfgoed en cultuurhistorie. Ook andere burgerinitiatieven en bewonersgroepen komen op voor hun belangen in de stad.

Op haar beurt zijn ook het speelveld en de spelopvattingen aan de kant van de gemeente veranderd. Met wisselend succes worden maatschappelijk organisaties en burgers bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad betrokken veelal in de vorm van klankbordgroepen. En het lijkt bijna trend te worden dat de gemeente ontwikkelaars met plannen in de binnenstad aanraadt

in een vroeg stadium contact te zoeken met de Vrienden.

Overleg en waar mogelijk samen optrekken zijn daarmee een belangrijk instrumentarium van het bestuur geworden.

Wanneer wel en wanneer niet?

Substantiële bouwplannen in de stad zijn idealiter onderwerp van publiek debat. Maar waar publiek debat ontbreekt worden de Vrienden graag in een vroeg stadium bij dergelijke bouwplannen betrokken. In dat geval bestaat de mogelijkheid dat reacties en commentaar op het nog ruwe ontwerp een plek krijgen in een volgende uitwerking van de plannen.

Zo zijn de Vrienden in een betrekkelijk vroeg stadium uitgenodigd voor overleg over de plannen voor het grote warenhuis aan de Melkmarkt. Bij dit warenhuisproject hebben de Vrienden tot het slot aan het overleg deelgenomen met een tevredenstellend eindresultaat: een in de omgeving passend warenhuis.

Soms vraagt de projectontwikkelaar/architect geheimhouding hangende het overleg. Dat betekent een lastige afweging: waar is meer invloed mogelijk, binnen aan tafel met belemmeringen, of buiten zonder belemmeringen.

Ook voor de nieuwbouw van het warenhuis voor Zara (de bibliotheeklocatie, Diezerstraat 80) zijn de Vrienden voor overleg uitgenodigd. Maar daar lag in het eerste gesprek al een nagenoeg gereed ontwerp op tafel waarover discussie niet mogelijk bleek. Een ontwerp ook dat naar de mening van de Vrienden geen bijdrage levert aan de ruimtelijke kwaliteit van dat deel van de binnenstad. Dat zijn voor de Vrienden de redenen om niet verder deel te nemen aan dit overleg, en hun zorgen over het plan publiek te maken.

De beoogde nieuwbouw van Zara, gevelwand Spoelstraat

Architectuurambitie

De waardering voor goede en moderne architectuur is toegenomen. Tegen veler verwachting in, steunden de Vrienden het plan voor het Oog op de Fundatie. Behalve waardering voor het ontwerp, speelde ook het in het voorgaande punt genoemde een rol. Het ontbreken van uitbreidingsmogelijkheden zou kunnen betekenen dat museum De Fundatie uit de binnenstad zou verdwijnen. Dat zou de levendigheid in de stadskern duide-

lijk hebben verminderd. Nu ziet men dagelijks een stroom bezoekers van het station naar de Fundatie trekken. Na hun bezoek lopen zij vaak dwars door de binnenstad door naar Waanders in de Broeren.

Museum De Fundatie

Wat kan wel en wat kan niet?

Het behoud van de historische binnenstad is gebaat bij passend gebruik van monumenten en levendigheid van het centrum. Door de crisis en de opmars van internetwinkels staan winkelcentra in de meeste Nederlandse steden onder druk. Dat leidt tot leegstand en de opmars van minder wenselijk gebruik van winkelpanden.

In de beoordeling van plannen voor de binnenstad houden de Vrienden daarom veel meer dan in het verleden rekening met bovenstaande ontwikkelingen. Dat betekent dat ingrepen die een monument bruikbaar houden of maken eerder door het bestuur worden geaccepteerd. Voorbeelden: Uitbreiding van museum De Fundatie, Waanders in de Broeren, kledingwinkel Houtman Luttekestraat (doorbraak tussen de panden).

Maar ook een kleinschalig voorbeeld als de gewenste horeca-ingang in het Flevegebouw. Welstand is tegen, maar de Vrienden menen dat een nieuwe ingang aanvaardbaar is. Wel presenteren zij een alternatief ontwerp, dat beter bij het Flevegebouw past.

Wordt het beschermde stadsgezicht voldoende beschermd?

De Vrienden richten zich vanuit hun doelstelling vooral op het binnen de grachten gelegen historisch centrum van Zwolle. Belangrijke delen van dat centrum zijn door het Rijk aangewezen als Beschermde stadsgezicht. Deze aanwijzing vond plaats op grond van de kwaliteit van de historische verkaveling en de historische bebouwing waaronder een aantal monumenten en beeldbepalende panden. Doel van deze bescherming is het behoud van de stedenbouwkundige en architectonische kwaliteiten en het bewaren van de cultuurhistorische samenhang daarvan.

Door de Vrienden wordt in dat kader bezwaar gemaakt tegen de

Indien onbestelbaar:
Postbus 1180 8001 BB Zwolle

Klankbordgroep Herontwikkeling Weezenlanden

Tastbare resultaten?

Wat bereiken de Vrienden met al hun inspanningen? Het zullen niet alleen bestuursleden zijn die zich die vraag stellen.

Op al die plekken en rond al die onderwerpen waar bestuursleden van de Vrienden vaak met vele anderen om de tafel zitten zal het zelden zo zijn dat de Vrienden in het eindresultaat hun bijdrage precies kunnen aanwijzen.

Op andere momenten zijn die resultaten tastbaarder. Door een interventie van de Vrienden kan een onderwerp op de politieke agenda komen of de aandacht van het publiek krijgen door een geslaagde publicitaire actie. En de Vrienden kunnen wanneer ze van mening zijn het recht aan hun zijde te hebben een juridische procedure starten. Dat kan en is in het verleden ook gebeurd. Maar procederen is kostbaar en resultaten werden tot dusver niet geboekt. Dat maakt de animo voor dit instrument niet groot.

De Vrienden zitten uiteindelijk nergens echt aan de knoppen. Het is vaak het College of de gemeenteraad dat een besluit neemt over het al dan niet omstreden onderwerp.

Vrienden

Waar in de tekst van deze Nieuwsbrief 'Vrienden' staat wordt bedoeld het bestuur van de Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle.

Ter Pelkwijkpark 9

sloop van beeldbepalende panden zoals Ter Pelkwijkpark nummer 9. Een beroep op bescherming van het beschermd stadsgezicht kan sloop niet voorkomen. Alleen de stedenbouwkundige structuur, dus de plattegrond van het beschermd stadsgezicht, geniet juridische bescherming. De historische bebouwing niet, uitgezonderd rijk- en gemeentelijke monumenten.

Als een ontwikkelaar een pand op een mooi locatie koopt om het vervolgens te slopen en te vervangen door een veelal groter pand dat past binnen het bestemmingsplan en voldoet aan redelijke eisen van welstand kan de gemeente de aangevraagde omgevingsvergunning niet weigeren. Dat is des te zorgelijker omdat het bestemmingsplan binnenstad het mogelijk maakt dat er hoger gebouwd wordt dan de bestaande bebouwing. Kortom het beschermde stadsgezicht is veel vogelvrijer dan menigeen denkt.

De Vrienden dringen er bij de gemeente op aan het beleidsinstrumentarium aan te scherpen en zoeken ook zelf naar mogelijkheden om het stadsgezicht beter te beschermen